

१७. सोनाली

(१) आकृत्या पूर्ण करा.

(अ) लेखकाने निवडलेल्या पिलाची वैशिष्ट्ये

उत्तर : (१) जन्म होऊन दोन महिने झाले होते

(२) इतर पिल्लांपेक्षा सशक्त

(३) कमी फिसकारणारे व शांत स्वभावाचे

(आ) सोनाली आणि रूपाली यांची झोपण्यापूर्वीची दंगामस्ती

उत्तर : (१) दोघीही बिछान्यात चक्क नाचत, कुदत.

(२) थकल्यावर झोपण्यासाठी आपापली जागा पकडत.

(३) रूपाली 'फुल्ल' करून अंग टाकी व झोपी जाई.

(४) सोनालीला लगेच झोप येत नसे. तिला लहान मुलासारखे थोपटावे लागे. मगच ती झोपी जाई.

(२) तुलना करा.

उत्तर:

सोनाली	रूपाली
(१) रूपालीपेक्षा ७ दिवसांनी लहान. दिसायला लहानखुरी.	(१) वयाने सोनालीपेक्षा मोठी, सुरुवातीला अंगापिंडाने सुद्धा मोठी.
(२) रूपाली गुरगुरुली की सोनाली बापडी होऊन कोपन्यात बसे.	(२) सोनालीवर ताईगिरी करायची. सोनालीवर गुरगुरायची. तिला दमात घ्यायची.
(३) वय वाढल्यावर रूपालीच्या दुप्पट-चौपट वाढली.	(३) वय वाढल्यावर लहानखुरीच राहिली.
(४) रूपालीला सहज तोंडात उचलून धरी. पण रूपालीला तिचे दात लागत नसत.	(४) रूपालीने तरीही आपला ताईपणा सोडला नाही. गुरगुरून सोनालीला दटावीत असे.

(३) खालील वाक्यांतून दिसणारे सोनालीच्या स्वभावाचे पैलू लिहा.

(अ) सोनालीचे दात कधी रूपालीला लागले नाहीत

उत्तर :- सोनाली प्रेमळ होती.

(आ) रूपाली सोबत नसली तर सोनाली जाळीच्या दारावर पंजे मारी

उत्तर:- सोनाली रुपालीवर जिवलग मैत्रिणीसारखे प्रेम करीत होती .

(इ) सोनालीने एक मोळूंडु डरकाळी फोडली-

उत्तर :- जेवणाच्या वेळी फसवले तर सोनालीला खूप राग येत असे.

(ई) सोनाली शांत होऊन लेखकाचे पाय चाटू लागली

उत्तर :- झालेल्या चुकीबद्दल माफी मागण्याची सोनालीची वृत्ती होती.

(उ) मोळूंद्याने फिस्कारून सोनाली गृहस्थाच्या अंगावर आली

उत्तर :- आपल्या जवळच्या माणसाच्या सरंक्षणासाठी धावते.

(ऊ) सोनाली आळीपाळीने आमच्याकडे पाहत होती

उत्तर :- आपल्या माणसांपासून आपण दूर जात आहोत, याचे सोनालीला दुःख होते.

(४) पुढील घटना केव्हा घडल्या ते लिहा.

उत्तर :-

घटना	केव्हा घडली?
(अ) सोनाली अण्णावर रागावली.	(१) जेवणाचा डबा न घेताच अण्णा गच्छीत सोनालीकडे गेले, तेव्हा.
(आ) सोनालीने पातेल्याची चाळणी केली.	(२) सोनालीला दूध प्यायला दिलेले पातेले लेखक परत आणायला विसरले, तेव्हा.
(इ) सोनाली गृहस्थाच्या अंगावर धावली.	(३) त्या गृहस्थांनी दीपालीला उचलून घेतले, तेव्हा.
(ई) सोनाली बिथरली, गरागरा फिरू लागली.	(४) ती एकटीच पिंजऱ्यात अडकून पडली, तेव्हा.

(५) सोनाली आणि रूपाली यांच्यातील मैत्री दर्शवणाऱ्या त्यांच्या दोन सवयी लिहा.

उत्तर : (१) सोनाली व रूपाली एकत्र फिरत, एकत्र झोपत.

(२) एकत्र जेवण घेत.

(६) खालील वाक्मत्रारांचे अर्थ सांगून वाक्यांत उपयोग करा. (उत्तर :)

(१) डोळे विस्फारून बघणे : अर्थ - डोळे मोठे करून आश्वयने बघणे.

वाक्य : भर उन्हात पावसाची सर आली, तेव्हा रमेश त्या दृश्याकडे डोळे विस्फारून बघू लागला.

(२) लळा लावणे : अर्थ - प्रेम वाटणे, माया लावणे.

वाक्य : सखू मावशीने त्या अनाथ मुलाला भारी लळा लावला.

(३) तुटून पडणे : अर्थ - त्वेषाने हल्ला करणे.

वाक्य : त्या अनोळखी कुञ्चावर गल्लीतील कुत्री तुटून पडली.

(४) तावडीत सापडणे : अर्थ - कचात्यात पडणे.

वाक्य : दूध चोरून पिणारा बोका एकदा आईच्या तावडीत सापडला.

(७) स्वमत.

(अ) सोनाली व दीपाली यांच्यातोल जिहाळा व्यक्त करणारा प्रसंग तुमच्या शब्दांत लिहा.

उत्तर : एकदा दीपाली सोनालीबरोबर खेळत बसली होती. तेवढ्यात एक पैशन्ट तिथे आला. त्याला ते दृश्य पाहून धक्काच बसला. दीपाली चुकून सिंहिणीकडे गेली असावी, या कल्पनेने तो घावला आणि त्याने दीपालीला चटकन उचलून घेतले. एक परका माणूस प्रिय व्यक्तीला उचलून घेतो याचा सोनालीला संताप आला. ती त्याच्यावर फिसकारली आणि चवताळून त्याच्यावर लावली. तिचा तो अवतार पाहून त्याने दीपालीला तशीच टाकली. तेवढ्यात अण्णा बाहेर आली. त्यांना घडलेली हकिकत समजली. तो प्रसंग प्रत्यक्ष पाहण्यासाठी अण्णांनी त्या गृहस्थाला दीपालीला उचलायला सांगितले. त्या गृहस्थाने दीपालीला हात लावला, मात्र सोनाली चवताळून त्याच्या अंगावर धावली. लेखकांचे घर हे आता तिला स्वतःचे घर वाटत होते. घरातली माणसे ही आता तिची माणसे झाली होती. परक्या माणसांनी घरातल्या माणसांना हातसुद्धा लावणे तिला मंजूर नव्हते. सोनालीच्या मनातली प्रेमाची ही उल्कट भावना या प्रसंगातून व्यक्त होते.

(आ) 'पशूना कोणी फसवले तर त्यांना राग घेतो,' यासंबंधी तुम्ही अनुभवलेली घटना तुमच्या शब्दांत लिहा.

उत्तर : आम्ही एकदा पारंब्यांना लोंबकळत खेळत होतो. निरंजनने बिस्किटे आणली होती. ती आम्ही वरच्या वर एकमेकांकडे फेकत आणि झोलत होतो. झोके घेता घेता झोल घेणे खूप कौशल्याचे होते. आम्ही बिस्किटे खात होतो. एखादे खाली पडत होते. आमच्या सोबत कुत्रा ते पडलेले बिस्कीट खाई. ते पाहून निरंजनला लहर आली. तो खाली उतरला. त्याने एक बिस्कीट दूर फेकले. दूरवर जाऊन त्या कुत्र्याने ते खाल्ले. नंतर नंतर निरंजन बिस्किटे फेकण्याची बतावणी करू लागला. बिचारा कुत्रा धावत जाई पण त्याला काही मिळत नसे. तो रागाने गुरुगुर करीत होता. निरंजनने पातळसा दगड घेऊन बिस्कीट म्हणून फेकला. कुत्रा मोठ्या आशेने तिकडे धावला. पण बिस्कीट नाही, हे कळताच तो चवताळला. संतापाने निरंजनकडे धावला. निरंजन घाबरून पारंबीवर चढला. सरसर वर चढू लागला. चवताळलेला कुत्रा तिथे आलाच. त्याने झेप घेतली आणि निरंजनला पकडले. पण निरंजनची पॅन्ट फक्त त्याच्या तोंडात आली. पॅन्ट टर्र करून फाटली. आम्ही सगळे स्तब्ध होऊन बघतच राहिलो.